

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:2471

av Finn Bengtsson (M)

Ekonomisk säkerhet för avveckling av vindkraftverk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till lagändringar för att säkrare ekonomiskt trygga ansvarsfördelningen vid avveckling av uttjänta vindkraftverk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Att sanera mark som förorenats av tidigare industriverksamhet har blivit ett stort problem för samhället. Insikten om detta måste nu överföras till större ansvarstagande för modern industrietablering och industriutveckling.

Normalt gäller att den industri som har ansvaret för sina direkta negativa miljökonsekvenser tar konsekvenserna av detta. När en industri exempelvis smutsat ner den mark som den varit etablerad på så är bevisläget knappast tveksamt om vem som bör bära huvudansvaret ekonomiskt för den upprensning som måste ske för att markområdet åter ska kunna utvecklas för annan verksamhet. Men när den aktuella industrin sedan länge inte finns, och ägarförhållanden sedan länge är ombytta och inte sällan historiskt är komplicerade att följa i strikt juridisk mening, så blir problemet med ansvarsutkrävande för saneringskostnaderna något som gör att inget händer. Detta medför att både allmänt goda miljömässiga motiv för sanering motverkas och att ofta värdefulla markområden inte kan tas i anspråk för nya ändamålsenliga användningsområden.

När det gäller tidigare förorenad mark runt om i landet enligt den historik som beskrivs ovan så råder nu lite av ett juridiskt ställningskrig avseende ansvarsutkrävande mellan tidigare industris nuvarande ägare, den aktuella kommunen och staten. Detta leder till att inget händer och att alla blir förlorare. Jag är förvissad om att detta problem på sikt kommer att lösas av en ansvarskännande regering. Men det är också viktigt att vi med denna bittra erfarenhet inte går in i en framtida industriell utveckling i Sverige utan

att på förhand se till att dessa ansvarsförhållanden på ett klokare sätt hanteras redan från början. Jag lägger därför fram ett förslag om ett sådant förhållningssätt som gäller den på alla sätt i övrigt högt önskade snabba vidareutvecklingen av vindkraft i vårt land.

Riksdagen har i andra framåtsyftande beslut, som bör resultera i en kraftigt expanderande vindkraftsutbyggnad i Sverige, tyvärr inte tagit lärdom av den problematik som beskrivs ovan, och jag föreslår därför att en översyn av detta problem snarast görs.

Uträkningar visar att det idag kostar cirka 700 000 kronor att montera ner ett normalstort vindkraftverk. Ett vindkraftverk har en livslängd på 20–25 år. Ansvaret för att det ska tas ner ligger på verksamhetsutövaren. Saknar emellertid denne ekonomiska medel förs ansvaret över på markägaren. Saknar även denne ekonomiska resurser för en sådan nedmontering övergår ansvaret för betalningen för denna åtgärd till det offentliga (källa: Energimyndighetens videnhet enligt Östgöta Correspondenten 2011).

Länsstyrelsen kan idag vid tillståndsprövning, enligt miljöbalken, för sju eller flera vindkraftverk över 120 meters höjd eller för två verk eller flera över 150 meters höjd kräva att viss ekonomisk säkerhet redan från början finns avsatt för nedmonteringen av vindkraftverken när de nått slutet av sin livslängd. Samma möjlighet har emellertid inte kommunerna, som dock har rätt att bevilja bygglov för alla vindkraftverk som är under 120 meter höga. Kommunerna kan först i efterhand kräva skadestånd för nedmontering när vindkraftverk är uttjänta. För vindkraftverk som understiger 120 meters höjd finns inte heller någon begränsning av krav på provning enligt miljöbalken som länsstyrelsen har. Detta innebär att ett, i princip, obegränsat antal vindkraftverk under 120 meters höjd, eller ett sådant vindkraftverk med obegränsad höjd (!), kan uppföras efter att enbart bygglov godkänt av kommunen finns där bara en anmälan enligt miljöbalken samtidigt föreligger. Detta kan alltså ske utan en miljöprovning, där viss ekonomisk säkerhet för nedmontering är ett krav för tillstånd för ett sådant vindkraftverk. Detta förhållande som hotar den framtida miljön kräver enligt min mening en lagändring.

Givet det faktumet att livslängden för vindkraftverk uppskattas till ungefär ett kvarts sekel, och att erfarenheterna med konsekvenserna av samma tidsrymd för problemet med hur förorenad mark ännu inte slutligt kunnat lösas idag, föreslog jag åtgärder under riksmötet 2014/15. Förslaget innebar att lagstiftningen skulle ändras för enbart anmälningspliktiga vindkraftverk till att också utverka ekonomisk säkerhet vid avveckling på samma sätt som gäller för tillståndspliktig verksamhet på området.

Utskottet avslag min begäran vid behandling av motionen under riksmötet 2014/15 med motiveringen att Energimyndigheten planerade en skrivelse till Regeringskansliet för att uppmärksamma denna fråga och att motionen därför skulle avstyrkas i avvaktan på detta arbete.

Utskottet avslag även en likalydande motion under riksmötet 2016/17 med följande motivering: ”Enligt miljöbalken kan tillstånd till vindkraftverksamhet förenas med krav på att ekonomisk säkerhet ställs. Motsvarande möjlighet saknas för anmälningspliktiga vindkraftverk. Utskottet konstaterar dock att miljölagstiftningen innehåller generella krav på återställande av mark oavsett möjligheten till ställande av ekonomisk säkerhet. Utskottet noterar även att Energimyndigheten och Naturvårdsverket har utarbetat en vägledning om nedmontering av vindkraftverk till stöd för både verksamhetsutövaren och de myndigheter som berörs.”

Jag anser inte att de generella kraven på återställande av mark i miljölagstiftningen är tillräckliga för att möta problemet. Problemet är akut. Anmälningspliktiga vindkraftverk fortsätter stadigt att etableras där krav på ekonomisk säkerhet för deras

avveckling idag inte går att utverka. Energimyndigheten har under de senaste åren arbetat tillsammans med Naturvårdsverket och utarbetat en vägledning. Detta är dock enligt min åsikt inte tillräckligt. Det behövs åtgärder för att ekonomiskt trygga ansvarsfördelningen vid avveckling av uttjänta vindkraftverk. Jag yrkar därför ånyo på bifall till motionen.

Finn Bengtsson (M)